

Cūkkopības nozares apskats par 2016. gadu

Cūkkopības nozare Latvijā kopš 2014. gada izjūt Āfrikas cūku mēra (ĀCM) apdraudējumu, kas šo gadu laikā ir aptvēris gandrīz visu Latvijas teritoriju. Nopietni nozari apdraud ĀCM mežacūku populācijā.

Pēc Pārtikas un veterinārā dienesta (PVD) sniegtās informācijas, 2016. gadā saslimšana ir konstatēta 311 mājas cūkām trīs saimniecībās. Savukārt meža cūku populācijā ĀCM izplatība ir vērojama straujāk – 2015. gadā infekcija konstatēta 1048 cūkām, 2016. gadā – 1144 cūkām. Mežacūku populācijā 2016. gadā ĀCM ir izplatījies 74 novados, kas aptver 245 pagastu teritorijas. 2016. gadā pirmo reizi beigtas un ar ĀCM inficētas mežacūkas ir atrastas trīs Latvijas pilsētās, tādēļ šī apdraudējuma dēļ cūku turētājiem ir lūgums ievērot PVD noteiktos biodrošības pasākumus mājas cūku novietnēs ar mērķi pasargāt mājas cūkas no bīstamās cūku infekcijas slimības.

Neskatoties uz ārējiem riska faktoriem, cūkkopības nozarē ir vērojamas pozitīvas tendences. Lauksaimniecības datu centra mājaslapā www ldc.gov.lv publiski pieejamā informācija liecina, ka situācija nozarē ir stabila, – cūku skaits nesamazinās. Cūku skaita statistika un izmaiņu dinamika 2016. gadā ir apkopota 1. tabulā

1. tabula

Cūku skaita izmaiņas 2016. gadā¹

Cūku vecuma grupa	Periods		
	1.01.2016.	1.07.2016.	1.01.2017
Sivēnmātes	24 547	24 805	26 684
Vaislas kuiļi	613	642	627
Vaislas jauncūkas	20 187	19 329	15381
Nobarojamās cūkas	185 790	155 485	152 682
Piena sivēni	50 447	53 246	54 604
Atšķirtie sivēni	46 110	52 014	84 104
Cūkas kopā	327 694	305 521	334 082

Analizējot publiski pieejamos datus, jāsecina, ka situācija cūkkopības nozarē nav kritiska, taču tuvākajos gados ir iespējams cūku kopējā skaita ievērojams samazinājums. Neskatoties uz to, ka 2016. gada beigās ir palielinājies sivēnmāšu skaits, ievērojami samazinājies ir vaislas jauncūku skaits (līdz 4806), kas liecina, ka 2017. gadā šī iemesla dēļ netiks iegūti 80 līdz 100 tūkstoši sivēnu. Neskatoties uz būtiskām cūku skaita izmaiņām nozarē, ir arī pozitīvas attīstības tendences. Atsevišķām cūku šķirnēm gadā saglabāti tiek 26 sivēni, taču dažādu šķirņu krustojumu rezultātā sivēnu saglabāšana gadā sasniedz pat rādītāju 27,1. Šķirnes saimniecībās ievērojami samazinājies cūku nobarošanas dienu skaits līdz 100 kg dzīvmasas sasniegšanai. Tas variē atkarībā no cūku šķirnes. Landrases šķirnei nobarošanas periods ir ~155 dienas. Savukārt Jorkšīras šķirņu cūkas 100 kg dzīvmasu sasniedz 161 dienā. Ievērojami palielinājies dzīvmasas pieaugums diennaktī. Landrases šķirnes nobarojamām cūkām vidējais diennakts dzīvmasas pieaugums šķirnes saimniecībās pēc 35 kg dzīvmasas sasniegšanas ir fiksēts 822 g/diennaktī, Jorkšīras – 854 g/diennaktī. Šie panākumi nebūtu iespējami, ja ik gadu cūkkopības nozarei netiktu piešķirts atbalsts ciltsdarbam. Kopējais atbalsta apjoms 2016. gadā cūku ciltsdarbam bija 783 tūkst. eiro apmērā, savukārt biodrošības pasākumu nodrošināšanai pēc biodrošības pasākumu plāna apstiprināšanas PVD – apmēram 500 tūkst. eiro apmērā. Saimniecībām, kurās konstatēts ĀCM, seku likvidēšanas novēršanai valsts izmaksā kompensāciju no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem, ievērojot Ministru kabineta noteikumus Nr.177 “Kārtība, kādā piešķir un dzīvnieku īpašnieks saņem kompensāciju par zaudējumiem, kas radušies valsts uzraudzībā esošās dzīvnieku infekcijas slimības vai epizootijas uzliesmojuma laikā”, kas ir spēkā esoši un pieņemti 15.03.2005.

Dainis Arbidāns,

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra

Lopkopības nodaļas konsultants– eksperts veterinārmedicinā

¹Avots: http://pub.ldc.gov.lv/pub_stat.php?lang=lv